Radom ... 21 (261)
Adres: Ra... ...wska 20.

Radom Piątek 31 Maja 1929
ראדאם פרייטאג כ״א אייר תרפ״ט.

8 זייטען VI-ער יאהרגאנג הײנט

ראדאמער-קעלצער לעבען

GARBATKA
— w willi p. —
Sobienieckiego
obok willi RÓŻ
otwiera 1 czerwca b. r.
L. ROZENBERGOWA
PENSJONAT
dla dzieci
i młodzieży.
Rutynowana freblanka.
Kuchnia zdrowa i rytualna.

צירעל ניימאן — מרדכי שטעלמאן

פערלאבט

ראדאם 27 מאי 1929.

צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבע טאכטער און שוועסטער צירעל מיט ה׳ מאטיל שטעלמאן ווינשען מיר, אז זייער לעבענס-וועג זאל זיין בעציערט מיט בלומען. עלטערן, שוועסטער און ברידער ניימאן.	צו דער פערלאבונג פון אונזער ליבען זוהן, ברודער און שוואגער מאטיל מיט פרל׳ צירעל ניימאן ווינשען מיר זיי א גליקליכען צוזאמענבונד און עוויגע צופרידענהייט. מוטער, ברידער, שוועסטערן און שוועגערן שטעלמאן.
צו דער פערלאבונג פון אונזער שוועסטערן-זוהן און קוזין מאטיל מיט פרל׳ צירעל ניימאן ווינשען מיר גליק און צופרידענהייט. ש. ראזענבלאט עם פרוי און קינדער.	צו דער פערלאבונג פון אונזער ברודער און שוואגער מאטיל מיט פרל׳ צירעל ניימאן ווינשען מיר עוויגע צופרידענהייט און א גליקליכע צוקונפט. יוסף לענדער עם פרוי און קינדער

מזל-טוב ווינשען מיר דער פאמיליע ניימאן
צו דער פערלאבונג פון זייער געליבטע טאכטער צירעל
מיט ה׳ מאטיל שטעלמאן.
פאמיליע פלאטענבוים.

W dniu 29 maja 1929 zginął śmiercią tragiczną

b. p.

NATAN ZYGMAN

z. członka naszego Zarządu.

Cześć Jego pamięci!

Bank Kupiecki Spółdzielczy
w RADOMIU.

יונגלעך צו צוטראגען צייטונגען
אין נויטיג — באלד געצאהלט.

נתן דוד זיגמאן נ״ע

פרעזעס פון סוחרים-פעראיין אין ראדאם, ראטמאן פון היגען שטאדט-ראט,
ראטמאן פון האנדעלס-קאמער אין סאסנאוויעץ, איז אומגעקומען פון א מערדערישע האנד
הינטער אלקוש אין דער נאכט פון דינסטאג אויף מיטוואך דעם 29-טען מאי.
אין פערשטארבענעם פערלירט דאס ראדאמער סוחרטום א איבערגעגעבענעם, אונערמידליכן פערטיידיגער
עהרע זיין אנדענק!

סוחרים-פעראיין אין ראדאם.

ווער איז אימשטאנד און מחויב צו מאכען דעם סוחרים-פעראיין שטאַרקע ארגאניזאציע?

אין צוזאמענהאַנג מיט'ן לעצטען אויפטריט פון פרעזעס זיגמאַן דעם לעצטען זונטאַג, וויל איך נעמען אַ עפענטליך וואָרט אויף דער אויבען-אָנגעמערקטער טהעמע.

זייט איינינע וואָכען בין איך צוגעצויגען געוואָרען צו דער אַרבייט אין פעראיין צו אַ ווייט נישט-אָנגענעהמער מיסיע. איך האָב אָבער דעם אויפטראַג אָנגענומען און וויל ווירקליך עפּעס פאַר דעם אַנשטאַלט שאַפען.

אויף וויפיעל סטייל לעזער וויסען צוקומען יעדען שבת-צונאַכטס, אָדער זונטאַג אויף עקסטרא בעראַטונגען, וועלכע האָבען דעם אויסשליסליכען צוועק צו דערוועקען אַ וואַרימען אינטערעס פאַר'ן פעראיין מצד די פערזאַמעלטע מיטגלידער.

עס אונטערליגט דאָך קיין שום ספק נישט, אַז עס גיעט ביים היינטיגען טאָג, שיינט מיר, קיין איין פראָפעסיע וועלכע זאָל נישט פעראייניגען און בילדען פון די בעטרעפענדע פּראָפעסיאָנ'ס-געגאָסען אַ פעראַבאַנד, אָדער ווי מען רופט „זוויאָנזעק". עס איז אויך איבריג צו געבען צו פערשטעהען וואָס פאַר אַ קאָלאָסאַלע בעדייטונג פאַר אַ סוחר, לאָמיר זאָגען, קען האָבען אַ שטאַרקע אָרגאַניזאַציע אונטער'ן ווירקליך קלאַנגפולען נאָמען „סוחרים-פעראיין".

אין „ראַדאָמער לעבען" דאָ נישט

לאַנג האָט זיך אויך וועגען דער זאַך אַרויסגעזאָגט אונזער חבר ווענגער (אַ נייער מיטגליעד פון פעראיין און מיטאַרבייטער פון דער נייער בעוועגונג.)

[redacted]

רופען מיט אַ פאַר טרייסט-ווערטער

צום עולם. אין נישט נאָר ער האָט עס נישט געזעהן און געהאָרט. ביז איך וועל איהם אַ פאַר מאָהל וועגען דעם דערמאָנען, נאָר אויף דער פערזאַמלונג [redacted]נאַ האָט ער אייגענטליך וועגען אַלעם [redacted]רעדט און וועגען עיקר אינגאַנצען [redacted]שוויגען...

[redacted] צוליעב דער דיסקוסיע אייגענטליך, [redacted]תר צוליעב די פאַרוואורפען פון [redacted]הרערע מיטגליעדער, האָב איך וועגען דער עצם-זאַך נישט געקענט קיין [redacted]עלונג נעמען און דעריבער האָב איך. [redacted] די פערזאַמעלטע האָבען עס געהאַט [redacted] מעגליכקייט אויסדריקליך צו הערען [redacted]ם שלוס, געשטילט די געמיטער דורך [redacted]פווייזען די וויכטיגקייט פון רעס[redacted]קט פאַר'ן פּרעזעס-טיטול, אַלס די [redacted]כסטע אויסצייכנונג, וואָס מיר קענען [redacted]ונזער העכסטען פאָרשטאַנד בעשאַנ-

קען.

דאַגעגען איז דעם הערן פּרעזעס איז ווירקליך (איך בעטאָן דעם אויסדריק ווירקליך) געלעגען דערויף, אַז אונזער אָרגאַניזם זאָל זיין שטאַרק, ווי ער האָט זיך אַליין אויסגעדריקט. זאָל ער דער ערשטער געבען אַ ביישפּיעל ווי אַזוי וועניגסטענס זיך נעהנטער צוקוקען צום פאָלק, אויסהערען זיינע ליידען אום צו וויסען ווי אַזוי די זעלבע צו לינדערען דורך מעשים.

איך שאַץ אָב די אַרבייט פון ה' פּרעזעס. אַלס גרינדער פון פעראיין, אַלס קעמפּפער. אָבער לייזער וועגען דער טהעטיגקייט סאָלידאַריזיר איך מיך פולקאָם מיט די אַרויסגעזאָגטע מיינונגען דורך די מיטגלידער און דערמאָהן נאָך אַמאָהל, אַז עס וועט זיין „יהי כבוד תלמידך חביב עליך כשלך" וועט ממילא זיין אויך: „וכבוד חברך כמורא רבך ומורא רבך כמורא שמים".

אברהם פינקעלשטיין

— ראַדאָם. —

Od wielu lat już istniejące

Biuro Próśb TŁOMACZEŃ — i — PRZEPISYWAŃ

p. f. „PROLITEX"

RADOM, WAŁOWA 5, oficyna I-e piętro.

USKUTECZNIA

Podania, skargi, opozycje, apelacje w sprawach cywilnych, karnych, wojskowych i paszportowych oraz rekursy do wszystkich urzędów państwowych i administracyjnych

KORESPONDENCJA HANDLOWA

umowy i punkt. przedrejentalne

כ'האָב אַ „נאַדזור"

פון דער סעריע: „ראַדאָמער גליקען"

דער שכל איז אַ קריכער, ער קומט אייביג צו שפּעט. ערשט נאָך דעם אָפּגעטוענעם שטות זעהסטו, אַז דו האָסט געמאַכט אַ פעהלער. וויפיעל נאַרישקייטען טוט אָפּ דער מענש ביז ער פאַלט אויפ'ן שכל. וואָלטען די בחורים געזעהן אַ טאָג פאַר דער חתונה דאָס, וואָס זיי זעהען אַ טאָג נאָך דער חתונה, וואָלטען דאָך די דיינים נישט געדאַרפט אַרבייטען קיין „נאַכט-זמיאַנעס". וואָלט דאָך נישט געווען אַזאַ גט-עפּידעמיע... ווען דער שכל ביי די וועהלער וואָלט געקומען צו דער ריכטיגער צייט, וואָלטען דאָך אַ סך איצטיגע דעפּוטאַטען, ראַטמענער, דאָזאָרעס און אַנדערע כלי קודש נאָך ביז היינט נאָך געווען אָרענטליכע מענשען,... איז דאָך אָבער דער שכל אַ קריכער, און קומט אייביג אַ מינוט צו שפּעט.

איך מיין עס אַ קעגען די ראַדאָגליקען. ראַדאָמער גליקען! איהר זענט דאָך אויך נישט פון האַנאַלולו, איהר זענט דאָך אויך אַ ראַדאָמער, קענט איהר דאָך מסתמא די ראַדאָמער גליקען. וואָס מיינט איין אַ ראַדאָמער סוחר ווייסט איהר דאָך מסתמא. ווי אַזוי אַ ראַדאָמער סוחר אַרבייט איז דאָך אייך בעקאַנט. דער ראַדאָמער סוחר דערמאָהנט די מעשה מיט יענער יודענע ביי כפּרות שלאָגען: ערב יום-כפּור שטעהט אַ-יודענע מיט אַ היהן און דרעהט די היהן איבער'ן קאָפּ. דרעהט איינמאָהל. צוויי מאָהל. איז עס דאָך אָבער אַ היהן, אַ לעבעדיגער בעשעפעניש... ס'קען זיך דאָך מאַכען אַזאַ צופאַל... שרייט די יודענע צום מאַן:

— צדוק בער. גיב נאָר אַ קוק וואָס דאָ איז געשעהן, וואָס טוט מען?

וואָס זאָל מען טוהן? ענטפערט איהר דער מאַן, מ'ווישט אָפּ און מ'דרעהט ווייטער...

די ראַדאָמער סוחרים פיהרען זיך טאַקע אַזוי ווי יענע יודענע: מ'ווישט אָפּ און מ'דרעהט ווייטער...

בפה דברים אמורים. ווען איז דאָס אַלץ געווען געוואָרען? אַלץ אין יענע כאַנישע צייטען, ווען איבערדרעהען זיך דעם ספאָדיק, ווען דאָס זרויפּשטעלען די יודענע אויף דער שילד איז געווען אַ זעלטענהייט, דאַמאָלס האָט מען כאַקי געקענט אָפּווישען און ווייטער דרעהען. היינט אָבער, ווען ס'איז געוואָרען אַנ'אַלגעמיין פערדרעהעניש, ווען אַלע דרעהען, אַז ס'איז געקומען אַ צייט פון „אין בית אשר אין שם מת", אַז יעדער סוחר פון גראָסטען ביז'ן קלענסטען ענטפערט: „גאַדאַי מי דאָ דאָשקאַ", אַז יעדער ווייסט ווי אַזוי מ'בעקומט אַ „נאַדזור" העלפט שוין נישט דאָס מיטעל פון יענער יודענע פיי כפּרות שלאָגען...

יאָ, וועגען דעם „נאַדזור" מאַקע: איהר זענט דאָך נישט קיין נעכטיגער. איהר זענט דאָך סוחרים מיט אַ פערגאַנגענהייט. איהר האָט דאָך שוין מיטגעמאַכט כל ערליי גזירות און שלעק. אינפלאַציעס. סטאַבּיליזאַציעס. כאַגנאַציעס און פּהם מאַכינאַציעס. איהר האָט

בעת דאָס קינד איז געלעגען אונטער'ן בעט, האָט מען דעם טאַטען צושמעטערט מיט אַ האַק

שרעקליכער מאָרד אין שטעטעל סוכעדניאָוו, נישט ווייט פון ראַדאָם.

אין די צייטונגען איז דורכגעלאָפען אַ קורצע ידיעה וועגען דער שרעקליכער רציחה, וואָס גנבים־באַנדיטען האָבען אויסגעפיהרט איבער דעם אַנגעזעהענעם שיך־סוחר אשר מיהלשטיין אין סוכעדניאָוו. איצט שרייבט מען אונז פאָלגענדע פּרטים, ווי אַזוי דער דאָזיגער שרעקליכער מאָרד איז פאָרגעקומען:

בעת'ן מאָרד איז אין שטוב געווען בלויז מיהלשטיין און זיינס אַ 6 יעהריג קינד. מיהלשטיינ'ס פרוי איז געווען גראָד פערריינזט. מיהלשטיין האָט דער ערשטער דערהערט, ווי ס'רודערט זיך ביי זיין טהיר, איז ער אַראָב פון בעט. ווי נאָר ער איז פון בעט אַראָב האָט איהם איינער פון די גנבים דערלאַנגט מיט אַ האַק איבער'ן קאָפּ און ער איז גלייך אַנידערגעפאַלען אין אַ קאַלוזשע בלוט. פון מיהלשטיינס קרעכצען האָט זיך אויפגעכאַפּט זיין קינד, וואָס האָט אָנגעהויבען צו וויינען. די באַנדיטען זענען צו צום קינד און געפרעגט, צי [ס'] דערקענט זיי. דאָס קינד האָט דערשראָקענערהייט געענטפערט, אַז ניין. די באַנדיטען האָבען דאַן שטרענג בעפוילען, דעם קינד, עס זאָל זיך בעהאַלטען אונטער דער קאָלדרע. דאָס קינד האָט געפאָלגט און ווען די באַנדיטען האָבען מיט דער האַק צושמעטערט די רעשט פון מיהלשטיינ'ס קערפער האָט זיין קינד פון אונטער דער קאָלדרע געשריגען: „מאַמע, באַהאַלט זיך אויך אונטער'ן איבערבעט, וועט מען דיך נישט שלאָגען"!

ווען די באַנדיטען זענען אַוועק מיט'ן צוגערויבטען פערמעגען, האָט דאָס קינד אָנגעהויבען שטאַרק צו וויינען. דאָס האָבען דערהערט די שכנים און אַזוי אַרום האָט מען זיך דערוואוסט וועגען דעם שרעקליכען געשעהעניש.

די אויספאָרשונג אַרום גאַנצען ענין האָט תיכף איבערגענומען די קעלצער פּאָליציי, וואָס האָט אויפ'ן אָרט פון געשעהעניש אַראָבגעבראַכט אַ שפּיר־הינד. דער הונד האָט אויסגעשפּירט די טריט און איז אַוועק אין אַ הויז אויף עק שטאָדט. לאָזענדיג זיך גלייך אין דער וואוינונג פון געוועזענעם הויז־ווירט, וועלכער האָט דאָ לעצטענס פערקויפט דאָס הויז טאַקי דעם זעלבען ערמאָרדעטען מיהלשטיינען. דער הינד האָט אין שטוב געטראָפען בלויז די פרוי און קינדער און נאָכ'ן אַלץ אַרומשמעקען איז ער צוריק אַרויס און אַוועק אין מאַרק. און דאָרט האָט ער צווישען טויזענדער מענשען אָבגעזוכט דעם זעלבען געוועזענעם הויז־ווירט און אָנגעקלעגט זיך אויף זיינע פוס, נישט העלענדיג בשום אופן פון איהם זיך אָוועקריהרען.

פּאָליציי האָט תיכף אַרעסטירט דעם דאָזיגען געוועזענעם הויז־ווירט און דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין זיין וואוינונג, וואָס האָט שוין בולט בעשטעטיגט זיין אַנטייל אין מאָרד. מ'האָט נעמליך געפונען ביי איהם אַ פערבלוטיגטע האַק און אַ פּאָר הויזען מיט צייכענס פון בלוט.

דער מערדער איז זיך, טראָץ די דאָזיגע שלאָגענדיגע בעווייזען געגען איהם, נישט מודה אין פערברעכען. אויך די איבריגע אַנטייל־נעהמער אין מאָרד איז דערווייל נאָך נישט געלונגען צו ענטדעקען.

מיהלשטיינ'ס פרוי איז, ווי געזאָגט, געווען פערריינזט בעת דער מאָרד איז פאָרגעקומען. מ'האָט זי טעלעגראַפיש אַרויסגערופען און ווען זי איז אַריינגעקומען אין שטוב און דערזעהן איהר מאַן ליגען אַ צוהאַקטען, איז זי געפאַלען אין חלשות. דעם גראָד אַנוועזענדען דאָקטאָר איז קוים געלונגען איהר צו דערמינטערן. דער מאָרד האָט אויפגעטרייסעלט דאָס גאַנצע שטעדטעל און די גאַנצע אומגעגענד.

Na okres wiosenny.

SKŁAD APTECZNY

F. Łagodzińskiego

w RADOMIU, Pl. 3-go Maja Nr. 1.

POLECA:

Płyny do barwienia i odnawiania obuwia w 50-ciu kolorach

Karbolineum

Naftalina

Terpetyna

Zioła przeciw molom

Nasiona kwiatowe.

דאָך שוין געהאַט פערשידענע צייטען מיט פערשידענע חלומות. רוסישע פינפערלעך מיט „לעבלעך"... זשעשקעס און באָנעס, איהר האָט זיך געחאָרפּען מיט דייטשע „מיליאָנען" און „מיליאַרדען" און דערביי נישט געהאַט שבת צו מאַכען... אָבער „נאַדזור"ן חער האָט דאָס געוואוסט פון אַזעלכע „גורנאָלאַטנע ווירגאַזען"? אַ ראַדאָמער סוחר האָט נאָר געוואוסט איין זאַך: — פּליטה! טאָמער איז דיר נישט געגאַנגען כשורה, כ'מעך האָבען זיך דיר גענומען שיטען „קוכענס" איינער נאָכ'ן צווייטען. האָסטו נישט געפרעגט קיין קשיות, אויף דער גיך אָפּגעזינגען דעם צווייטען פּסוק פון שיר השירים, ס'ביסעל סחורה האָסטו מבער געווען אַלס אַ סגולה פאַר אַנ'עין הרע, איבערנאַכט אין די שילד געווען פריש איבערגעמאָלעוועט. ביז וואָס, ביז ווען, האָסטו געגעבען „50 קאָפּיקעס" און ווייטער געפאָהרען. אַזוי איז טאַקע דיין שילד מעהר ווי איין מאָהל איבערגעמאָלעוועט געוואָרען. אַמאָהל איז אויף דער שילד געשטאַנען דיין ווייב, אַמאָהל די שוויגער, פאַר'ן ערגסטען פאַל — דיין דינסטמיידעל...

דאָס איז געווען, ווען ס'איז דיר אָפּגעגאַנגען גלאַטיג. ווי איז אָבער געווען דער דין, אַז דיינע בעל־חובות זענען געווען מנגנים, און האָבען דיך גענומען בעזינגען? אַז אַז מ'האָט דיך גענומען אין דער וועט אַריין? אַז מ'האָט דיר יעדען טאָג געמאַכט שוואַרץ־שבת און מ'האָט דיר צוגעזעצט נעמען: באַנקראָטניק, אַנזעצער, באַנדיט, טרפה'נע קישקע, סוואָלאָטש, פּאַרך, שגץ, און ווער שמועסט, אַז צווישען דיינע געסט האָט זיך נאָך געפינען אַ יודענע, און יעדען טאָג האָסטו געמוזט לאָזען אַריינשטעלען אַנדערע שילדען. דעמאָלט ביזטו, ברודער, געוועזען אויף געהאַקטע צרות. דעמאָלט איז דיר דער עסק אויסגעפאַלען „באָקעס".

דאָס אַלץ איז געווען אַמאָהל. אַמאָל האָט מען געהאַט אויסצושטעהן אַזעלכע צרות און פּורעניות. אַמאָל האָט מען דיך גערופען: באַנקראָטניק, אַנזעצער, טרפה'נע קישקע. אַמאָל האָסטו געמוזט איבערמאָלעווען די שילד און אויפשטעלען דיין ווייב, היינט איז די וועלט קליגער, אַ סך קלוגער. מ'איז געפאַלען אויפ'ן שכל. צו וואָס זיך לאָזען קאָמפּראָמיטירען? ווער הייסט מיך עפּיס איבערמאָלעווען די שילדען, ווער? צו וואָס פּראָלאָנגאַציעס? ווער מיר באַנקראָט און וואָס מיר אַנזעצען? — אַ „נאַדזור" — און גענוג!...

איך דערצעהל עס טאַקע איצט אין פריידען: שטעהענדיג אַזוי פאַר עטליכע וואָכען אין געשעפט. די טיר רוהט ניט: איין בעל־חוב אַריין, אַ צווייטער בעל־חוב אַרויס. יעדער מיט אַ „פּלאַכטע" אין דער האַנד. אייגענע און „קונדישע" (לייען: „קינדישע"...) די סחורה ליגט אין געהאַקטע וואונדען איינגעפּאַטעלירט אויף די פּאָליצעס. כ'טראַכט וועגען פּליטה, אויף וועמען צו פערשרייבען מיין „מאַיאָנטעק". אין מיטען דערינען פאַלט מיר איין אַ געדאַנק: שוטה בן פּיקהאָלץ. צו האָס דאַרפסטו זיך לייגען מיט אַ געזונדען קאָפּ אין אַ קראַנק בעט? צו וואָס טויג דיר די אַלע מעשיות? אַז דו וועסט באַנקראָטירען, וועסטו דאָך מוזען רעגולירען. און פון וואַנען וועסטו נעמען די רעגולאַציע? פאַרוואָס זאָלסטו נישט טוהען אַזוי ווי אַלע טוהען — „נאַדזור"! אַי, ווי אַזוי קום איך צו אַ „נאַדזור"? ווי קונט אַזאַ ווענצעל צו אַ „נאַדזור"? עפּיס

ווער און ווי אזוי מען מעסט די עטאַט-צאָלער פון קהלה-שטייער

א מאַרנעם מזל האָט עס דער קהלה־בודזשעט פון היינטיגען יאָהר. שוין פון פורים אָן פאַרעט מען זיך אַרום און מ'קאָן גאַרנישט קומען צו קיין טאַלק. וואָכען און מאָנאַטען האָט מען זיך אַרומגעריסען ביי פיעל פּאָזיציעס פון בודזשעט און די דאָזיגע אַרומדריי־סענישען און חלוקי דעות האָבען פאַר־אורזאַכט, וואָס די בודזשעט־פראַגע איז געוואָרען א פערשלעפטע קרענק.

בשעת אַלע יאָהרען איז דער בודזשעט געגאַנגען ווי א מזמור און איז מצד דער קהלה דורכגעפיהרט געוואָרען אומר ועושה — איז היינט גראַד א פערקעהרטע געשיכטע. נישט געווען איין זיצונג, אויף וועלכער ס'איז בע־האַנדעלט געוואָרען דער בודזשעט, אַז ס'זאָל אַדורך אָהן היציגע דיסקוסיעס און רעפּליקעס. דער ראַט האָט זיך געקריגט. וואָס די ציוניסטען מיט די האַנדווערקער האָבען געזאָגט האָצען די אָרטאָדאָקסען געזאָגט פונקט — משה קאַפּויער. האָבען די ערשטע געזאָגט טאָג, האָבען די צווייטע געזאָגט נאַכט.

דער קלין, דער טשוואַק, וואָס האָט זיך געשטעלט ווי אַנ'אבן נגף און גע־שטערט די „אוגאַדא" און דאָס פריהערדיגע צוזאַמענלעבען צווישען די ציוניסטישע און אָרטאָדאָקסישע פראַק־ציעס, איז געווען די יודישע פאָלק'ס־שולע. אַרום אָט דעם אַקס האָט זיך געדרעהט ווי א כשוף־ראָד דער אַמביצי־יעזער קאַמפּף.

דער סיגנאַל צום דאָזיגען קאַמפּף איז געגעבען געוואָרען מיט א געוויסע צייט פריהער בעת דעם סקאַנדאַל צווי־שען די ה"ה פרעזעס פון דער גמינע־פערוואַלטונג מיט'ן היגען מעבעל־אינ־דוסטריעלער ה' פנחס טייכמאַן. ווי די לעזער ווייסען שוין, איז דער סקאַנ־דאַל אַרויסגערופען געוואָרען צוליעב דעם, וואָס די ה"ה טייכמאַן—לעשטש האָבען קאַטעגאָריש געפאָדערט, אַז די 8000 זל. פאַר דער קרקע פון זייער געשטאָרבענע מוטער און שוויגער זאָל אונבעדינגט בעשטימט ווערען אַלס פאָנד פאַר א פאָלק'ס־שול. שוין דעמאָלסט האָט דאָס פעסטונג גענומען פאַלען. דער געשלאָסענער בונד איז צושטערט געוואָרדען און שוין דעמאָלסט איז גע־שאַפען געוואָרען דער פרעצעדענס פאַר א גט־כריתות צווישען די ביידע לאַגערן: ציוניסטען און אָרטאָדאָקסען.

ווער סכסוך קעניגסבערג קאָנטרא טייכמאַן־לעשטש האָט זיך אָנגעהויבען אויפ'ן באַרען פון דער פערוואַלטונג און מיט דער פערוואַלטונג, און האָט זיך דערנאָך איבערגעטראָגען אויפ'ן פאָרום פון ראַט. דאָרט האָט ה' לעשטש געמאַכט רעוועלאַציעס איבער אַדרעס פון ה' קעניגסבערג, ער זאָל האָבען מיסברויכט מיט קהל'ש געלד. דער קאַמפּף איז, פערשטעהט זיך, געוואַקסען. אויף א צווייטער זיצונג אין ראַט אין ה' קעניגסבערג געקומען מאָהנען א סאַטיספאַקציע, ס'איז בעשטימט גע־וואָרען א עהרען־געריכט, וועלכער איז אָבער ביז היינט נאָך נישט צושטאַנד געקומען. די 8000 זל. פון ה' לעשטש־טייכמאַן ליגען נאָך אַלץ ביד שליש און אַרום דער פאָלקס־שולע קאָכט און טומעלט זיך.

דער ראַט האָט סוף כל סוף דורכ־געפיהרט א סובסידיע פון 15.000 זל. פאַר דער יודישער פאָלק'ס־שולע. די ציוניסטען מיט די האַנדווערקער האָבען גובר געווען, בילדענדיג ענדליך א מעהרהייט אין ראַט. פאַרדאָס זאָגט אָבער דער מעצענאַס מוליער לא מיט א ספאָדיק. אין דער פערוואַלטונג, וואו דער בודזשעט דאַרף נאָכ'ן ראַט נאָך א מאָהל דורכגעהן האָט ה' מוליער גענומען „ח'גורע" און טאַנצט א מצוה־טענצעל מיט די ווינטראויב'ס, ווייס־מאַנ'ס, ציטרינס, די פערטרויאונג'ס־מענער פון די אָרטאָדאָקסען. (צווייען פון זיי, די ה"ה מוליער און הייסמאַן זענען געוועהלט פון דער ציוניסטיש מזרחיסטישער ליסטע, דער דריטער ציטרין — פון פינפטעל. איצט האָט מען פעדראַטען די אייגענע פּאַרטיי אין די וואָס האָבען געגעבען דעם מאַנדאַט און כורת ברית געווען מיט'ן „בעוויס־טען" אָרטאָדאָקסישען דאָזאַר ווינטראויב, וועלכער איז שוין ווייטער ביי דעם פּאַכט נאָך זיין רעפּיסיע צוליעב די מעשה מיט'ן בעגראָבען דעם קאָנפעס־יאָנסלאָזען מיט א צלם אויפ'ן יודישען בית־עלמין נעבען בריליאַנט'ס קבר).

דאָס איז נאָך ווייניג און דער מע־צענאַס האָט זיך ענערגיש א נעם גע־טוהן אָבצושאַצען דאָס שטעטעל און אויסמעסטען די ראַדאָמער יודען מיט'ן קהלה־עטאַט.

דאָ האָבען די ה"ה שאַצערס א ברייט פעלד פאַר זייער בעשטייערונג'ס־טע־טיגקייט. די קהלה האָט נעמליך אָנגע־נומען א בעשלוס פריינצוציהען אין דער עטאַט־רשימה א ניי'ע צאָהל ראַ־דאָמער יודישע בירגער, וועלכע האָבען פריהער קיין קהלה סקלאַדקע ניט געצאָהלט. א חוץ דעם, האָט די גמינע איינגעפונען, אַז פיל עטאַט־צאָהלער'ס פון די מעהר פערמעגליכע האָט מען די פריהערדיגע יאָהרען געשטעלט קליינע „סקלאַדקעס". צוליב דעם האָט די גמינע בעשלאָסען קודם כל צו בע־שטייערען מיט עטאַט־אָבצאָהל די, וואָס קאָנען און האָבען קיינמאָהל גיט גע־צאָהלט און נאָכהער זאָל געשאַפען ווע־רען א קאָמיסיע, וואָס זאָל נאָך אמאָהל אַדורכקוקען די עטאַט־רשימה פון די

איז זאָך דאָס נאָר געמאַכט פאַר די גרויסע קאַרפּען־קעפּ. פאַר די, וואָס פיהרען ביכער, וואָס קאָנען אויפטייזען דעם „פּאַסיוו" און דעם „אַקטיוו". ווייס איך וואָס, נאַרישקייטען — האָב איך מיר געטראַכט — א גרויסע זאַך, בי־כער, א וואַשנע — אַנ'„אַקטיוו" מיט א „פּאַסיוו".

וואָס זאָל איך אייך א סך דערצעה־לען, עטליכע טעג שפּעטער האָב איך געהאַט ביכער מיט א „בילאַנס", מיט אַנ'„אַקטיוו" מיט א „פּאַסיוו". אין „פּאַ־סיוו" האָב איך אַריינגעשטעלט די חובות פון מיין ווייב'ס שניידערינס, דעם קצב פאַר א האַלב יאָהר פלייש. די מילך־יודענע, די צבצעגערין און אַנ־דערע „פּאַסיווע פּאָזיציעס". אין „אַק־טיוו" האָב איך אַריינגערעכענט: דעם קרעדענס מיט'ן „באָמבאָצניק", וואָס כ'האָב גענומען „נאַ ראַטי" און וועלען זיין אונסגעצאָהלט, אַם ירצה השם אין יאָהר 1932, מיין ווייב'ס פּאָקען־פּאַל־טען, אויף וועלכען דער קירזשנער שרייט נאָך היינט: דאָס געלד אָדער פּאַלטען, א בלאָץ, וואָס איך וועל קרי־גען ירושה ווען מיין שוויגער וועט אי־בער 120 יאָהר צומאַכען אַנ'אויג. א בעצאָהלטע קרקע, וואָס כ'האָב מיר גע־קויפט ביים לעבען און אַנדערע „רוי־כאָמאַשטשעס" און „גיערובאָמאַשטעס", אַלץ „וואַרטאַשטשאָווע" זאַכען, וואָס דאַרפען אַריינקומען אין „אַקטיוו".

האָבענדיג דעם פערטיגען „בילאַנס", האָב איך מיך געווענדעט צום „סאַנד" וועגען א „נאַדזור". איך האָב אויפגע־וויזען „פּשאַרגע נאַ ביאַלע", אַז מיין „אַקטיוו" שטייגט איבער דעם „פּאַ־סיוו" און חן על פי דין, חן על פי יושר קומט מיר בפירוש א „נאַדזור".

איצט בין איך שוין א יור מיט א „נאַדזור" אין דער קעשענע. כ'לאַך און פייף אויף מיינע בעל־חובות די גזלנים. דער „סאַנד" האָט בעשטימט א קאָמיסאַר און דערצו א גוי'עשען קאָ־מיסאַר מיט א פּאָר גרויסע שטייפע וואָנסעס. איצט בין איך אויס איך. קאָמיסאַר מיט די שטייפע וואָנסעס האָט דאָס וואָרט. קומט א בעל־חוב מיט א „פּלאַכטע" שיק איך צום קאָמי־סאַר. קומט דער סעקוועסטראַטאָר מיט דער טעקע, גיב איך א „בשעקאַז" צום שטייף־וואָנסיגען מאַנספּערשוין. קומט דער קאָמאָרניק מיט צעצערלעך. נהוט זיך מיט איהם דער קאָמיסאַר מתוכח זיין. וואָס דאַרפט איהר מעהר: אפילו מיין ווייב, מיין אייגען ווייב, אַז זי קומט צו מיר וועגען „דראָבנע" זאַכען, גיב איך זי אַוועק אין די הענד פון דעם גוי... דער גוי מיט די שטייפע וואָנסעס „זאַסטאָמפּיעט" מיך אויף אַלע געביטען. דאָס, וואָס ס'האָט געזאָלט מיר זיין, זאָל איהם זיין. ווי שטעהט דאָס געשריבען, אַז איך דאַרף מיר צערעדען ס'הארץ און בעקומען א גע־שוואָלען הארץ — דער קאָמיסאַר איז שוואַך?!

א וואוילע זאַך. זאָג איך אייך. דער „נאַדזור". ערשט איצט בין איך גע־קומען צום שכל. אָבער בעסער שפּעטער ווי קיינמאָהל נישט.

י. אב — נעס.

מעהר-פערמעגלעכע, וועלכע האבען געצאהלט קליינע סכומים און זיי בערגרעסערען אויפ'ן היינטיגען יאהר.

צוזאמען מיט פערגרעסערען און העכערען דעם עטאט-שטייער פון א טייל צאהלער'ס, האט די גמינע גלייכצייטיג בעשלאסען צו פערגרעסערן די הוצאה פאזיציע אין בודזשעט, וואס איז פאראויסגעזעהען אין פאל ווען די רעקורסען פון די עטאט-צאהלער'ס וועט רען בעריקזיכטיגט און זייערע שטייערן וועט פערקלענערט אדער אנולירט.

די דאזיגע אויפגאבע, דהיינו: די קאנטראל איבער די, וואס האבען גארנישט געצאהלט, איבער די, וואס האבען זעניג געצאהלט, האט די קהלה לויט איהר אויסדריקליכען טערלאנג און איינשטימיגען בעשלוס אנגענומען אנצופירטרויען דער גמינע-פערוואלטונג און פינאנץ-קאמיסיע. פאר'ן מעצענאט ה' מאליער איז א פנים נישט גילטיג דער דאזיגער בעשלוס און ער האלט, אז ער קאן זיך בעגעהן אהן דער פערוואלטונג און אהן דער פינאנץ-קאמסיע.

ווי מען אינפארמירט אונז פון בעגלויבטע קווייען האט דעם ה' מאליער נישט געשמעקט די אנוועזענהייט פון דער פינאנץ-קאמיסיע און די גרעסערע העלפט פון דער פערוואלטונג דערפאר, וואס ה' מאליער האט געוואלט ... מיט טוהן דעם גאנצען ספר הזכרונות פון אלע עטאט צאהלער'ס אום זיי אלע צו העכערען די גרויס פון דער עטאט-סקלאדקע.

דערפון האבען זיך דערוויסט די פרנסים פישמאן, איידעלבוים, ראזענבוים. האבען זיי זיך געמאכט נישט וויסענדיג און די פאריגע וואך. מאנטאג ביינאכט האבען זיי גלאט א שפאציר געטוהן אין גמינע אריין זיך פרעגען, וואס מ'הערט מכה דער בדיקת אין דער עטאט-רשימה. ארויפקומענדיג אין גמינע האבען זיי זיך דערוויסט, אז אין לעצטען צימער, אין א חדר-מיוחד זיצען זיך די ה"ה מאליער, וויינטרויב, ציטרין און נטע ווייסמאן און מען זאגט דארט תפילה בלחש דעם כבעקרת רועה עדרו און מ'צעהלט וויבאלד די ארימע שעפעלעך פון ראדאמער קהל. פון דער פינאנץ-קאמיסיע איז קיין גבאי נישט געווען און אפילו פון דער פערוואלטונג איז נישטא קיין קוואָרום. א זאך, וואס איז בפירוש געגען און אין סתירה מיט די פארשריפטען פון קהלת-ועזען.

די ה"ה מ. ל. פישמאן, איידעלבוים, ראזענבוים זענען דאן אריין אין דעם שאצונג'ס-קאבינעט און דער ה' פישמאן האט גלייך אויפמערקזאם געמאכט, אז ס'איז נישטא קיין קווארום און אז ה' מאליער האנדעלט געגען די פארשריפטען און געגען דעם ווילען פון דער קהלה.

אויף אזא קבלת פנים האבען זיך די ה"ה שאצער'ס נישט גערעכט און ס'איז געווען חיל ורעדה יאחזון. דער ה' יוריסט, וועמענס אויפגאבע ס'איז צו פערטיידיגען דאס געזעץ און די גערעכטיגקייט, האט געפרובט אין תחילת פיהרען א פאלעמיק מיט'ן ה' פישמאן און זיך אפילו ערלויבט צו הייסען די ה"ה פישמאן, איידעלבוים און ראזענבוים צו פערלאזען די זיצונג. די לעצטע האבען זיך אבער נישט פערלוידען און ה' איידעלבוים האט ערקלערט, אז ער האט א חזקה, אז שטענדיג ווען מען הייסט איהם געהן, זעצט ער זיך אוועק און ער האט טאקע אזוי מקיים געווען.

ווען ה' פישמאן איז געווארען ענערגישער און ערקלערט דעם ה' מעצענאס, אז אויך ער ווייסט ווי דער מיניסטעריאל ראט ה' ארעלבערג וואוינט, איז ה' מאליער ווייכער געווארען, א פנים ער האט דערשפירט, אז ער איז דא נישט אין בעסטען ארדנונג און אנשטאט ה' פישמאן האט ער פערלאזט דעם זיצונג'ס-זאהל. איבערלאזענדיג זיינע חברים, די איבריגע דריי שאצער'ס נעביך כצאן בלי רועה.

ס'איז נישט געגאנגען. די „אדוואָקאטסקע" המצוה האט זיך איהם נישט איינגעגעבען, די ה"ה פישמאן, איידעלבוים, ראזענבוים, האבען, ווי מ'זאגט, „געפאקט ביי דער האנר" און דער גאנצער סוד איז קאפויער געשווימען, ווי תוימאייל אויפ'ן וואסער.

אט אזוי זעהט עס אויס אין אינזער גמינע. אלץ איז הפקר. וואס מיר בעשלוס, ווער פרעגט נאכ'ן ראט, צו וואס א פערוואלטונג, ווער ברויכט דארט א פינאנץ-קאמיסיע. דיקטאטור, דיקטאטור, דיקטאטור. אט דאס איז די איינציגע קראפט, מיט וואס מ'הערשט איבער א שטאדט.

אונזער ראדאמער טארעס מוז אפנים וויסען פון כלל, פון: זה הולם וזה פותר. זה בונה וזה פותר...

וואס דארף מען טוהן, כדי צו בעפרייען זאכען פון א „זאיענטשע"?

אויב בעח'ן מאכען א „זאיענטשע" ווארפט עמיצער פאר, אז די זאכען, וועלכע דער סעקוועסטראטאר שרייבט אפ, געפינען זיך אזעלכע זאכען, וועלכע געהערען נישט צום בעל-חוב. דאן מוז דער סעקוועסטראטאר, נישט אראבנעמענדיג די „זאיענטשע" גלייכצייטיג איינשרייבען אין פראטאקאל, ווער ס'שטעלט ארויף פרעטענציעס צו די דאזיגע זאכען, און אויף וועלכע בעווייזען ער שטיצט זיך דערביי.

גלייכצייטיג מוז דער סעקוועסטראטאר מיטטיילען דעם בעל-חוב, אז די עגזעקוציע וועט אפגעהאלטען ווערען ביז ס'וועט נישט קלאר בעוויזען ווערען, צו וועמען עס געהערען די דערמאנטע זאכען. דער סעקוועסטראטאר מוז גלייך איבערשיקען דעם „זאיענטשע"-פראטאקאל צו דעם שטייער-אמט. דער שטייער-אמט פיהרט דאן דורך אנ'אויספארשונג, ער פאדערט דאקומענטען און רופט ארויס עדות. אויב דער שטייער-אמט איבערציינט זיך, אז די „זאיענטשע" איז געמאכט געווארען אויף פרעמדע זאכען, דאן גיט ער גלייך ארויס א פעראָרדנונג צו בעפרייען די זאכען.

דער שטייער-צאהלער, וואס זיינע זאכען זענען אפגעשריבען געווארען פאר פרעמדע חובות, קאן זיך אויך פערטיידיגען דורך דעם, וואס נישט קלאגענדיג זיך פאר דער שטייער-מאכט גיט ער גלייך אריין אנ'אנקלאגע אין געריכט. דאן קומט פאר אין געריכט א נארמאלער פראצעס מיט בעווייזען און עדות. מצד דער שטייער-מאכט טרעט דאן ארויס א פארשטעהער פון דער גענעראל-פראקוראטאריע (נישט פראקוראטור!). דאס איז א מלוכה'שע אינסטיטוציע, וועלכע פערנעמט זיך מיט פערטיידיגען די ציווילע ענינים פון דער מלוכה ביי פראצעסען.

פאהן-רינג

אונטער'ן פראטעקטאראט פון דער ארגאניזיר-קאמיסיע ביים האנדווערקער-קלוב אין ראדאם.

דער ח' חיים קארמאן ענטפערט דעם ח' איידעלבוים מיט 10 זל. און רופט ארויס: יהושע שטיינמאן—לובל. 21, יאנקעל ווארשאווער — לובל. 9, בעריל אפאטאווסקי — לובלינער 9, יעקב פרידמאן — (דרוקעריי). יוסף אקערמאן — לובלינער ג. 32, יצחק נייהויז — רווינסקי נומ. 1, מרדכי רינגערמאכער—לובל. 3.

ש. פישמאן ענטפערט דעם ח' איידעלבוים מיט 5 זל. און רופט ארויס: ח. צימערמאן — לובלינער נומ. 7, ח. דאמבעק — לובלינער נומ. 25 פעלדשער קענזעלזאהן - ווארשאווער „ אברהם לטווין — וואָל 28, יצחק שניידער — לובלינער נומ. 33, יעקב פייגענבוים — „ „ 13,

---

צמח בוימאן ענטפערט מיט 10 זל. און רופט ארויס די ח"ח: יוסף לייב ראזענבוים, אבא קאץ, ברידער ווערבער.

יעקב ווייגארט ענטפערט דעם ח' העלצמאן מיט 10 זל. און רופט ארויס די ח"ח: רעדאקטאר מ. הערץ, זאנוועל שפייזמאן — רווינסקי 9, משה לייב קופערמאן — רינעק 14. אבירהם ברעסלער — לובלינער 21, לייבל האנאווער — רינעק נומ. 16, ישראל לייב זיידענוועבער— לובל. 7, ישראל גלאנצשפיגעל—רווינסקי 11.

פלטי גאלדפארב ענטפערט דעם ה' קאטליאר מיט 10 זל. און רופט ארויס: איזאק סאלבע—לובלינער 25, שמואל קארמאן — לובלינער נומ. 7. מענדיל פינקלער — רווינסקי גאס. יעקב לובלינער—סקארישעווסקי 77.

מלך פישמאן ענטפערט דעם ה' רובינשטיין מיט 10 זל. און רופט ארויס: משה יעקב פרידמאן—רינעק 11 יצחק לעווקאוויטש — רינעק נומ. 4, אברהם מאנדעלקארן—ווארשאווער 12, משה מאיר באנקער — דלוגא 12, אברהם מילשטיין — לובלינער 13, ברוך פינקעלשטיין — רווינסקי 7, שמואל קעסטענבערג — לובלינער 22, חיים וואקסמאן — לובלינער נומ. 13, אפרים שערמאן — וויסאקע נומ. 48, חיים האלצמאן — אלטע שטאדט.

חיים בערקאוויטש ענטפערט דעם ה' איידעלבוים מיט 10 זל. און רופט ארויס: חיים יוסף ראטבלאט - רווינסקי 12, אלי' קארמאן — גראדזקי 1, איזיק קארמאן — רווינסקי נומ. 4, יצחק ראזענשטיין — וואל נומ. 59, משה גאלדפארב — גראדזקי נומ. 1, יאנטשע זילבערבערג — וואל 23, משה גוטמאן — לובלינער נומ. 2 מאיר שניידערמאן — לובלינער 9, שלמה יודעל פינקעלשטיין — קאשאראווע 3, ישראל קארמאן—גראדזקי 4.

שטאָדטישע אויטאָ-קאָמוניקאַציע

ווי מיר הערען האָט דער מאגיסטראַט געקויפט נאָך 4 נייע אויטאָבוסען. אזוי ארום וועט די צאָהל שטאָדטישע אויטאָבוסען פערגרעסערט ווערען אויף 8.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם וועט דער מאגיסטראַט אין די נאָהנטסטע טעג איינפיהרען די שטאָדטישע אויטאָ-קאָמוניקאַציע אויף פאָלגענדע נייע 4 ליניעס:

1) ליניע „א“ (צוויי וואָגענס) וועט ציהען די ריכטונג דזשערשקאָוו — לובלינער — זאַמליניע. 2) ליניע „בע“ (צוויי אויטאָס) אין דער ריכטונג זשאַביע — סקארישעווסקאַ — ניי-וועלט. 3) ליניע „צע“ (צוויי אויטאָבוסען) אין דער ריכטונג סקארשעווסקאַ — לוב, ניי-וועלט (ביז׳ן צמענטאַזש).

4) ליניע „דע“ (צוויי אויטאָס) פון דער באַהן סטאַציע דורך פּלאַץ דריטער מאַי און די גאַסען לובלינער — וואַרשאַווער ביז אַבעזשיסקאַ (נייע קרעטשמע).

אויף די סטאַציעס (פּושיסטאַנקעס) וועלען זיין אויפגעשטעלט גלעזערנע קיאָסקען, וועלכע וועלען וויזען דעם פאָהר-פּלאַן פון דער שטאָדטישער אויטאָבוסען-קאָמוניקאַציע.

שטענדיגער אויטאָ-פערקעהר אויף די דאָמשע-ערטער אַנטאָניוּבקע—יעדלינע

פאַר דער בעקוועמליכקייט פון די לעטניקעס, האָט דער מאגיסטראַט איינגעפיהרט א שטענדיגע אויטאָ-קאָמוניקאַציע אין די ריכטונג פון דעם קאָזשעניצער שאָסע, ס׳הייסט אויף די דאָטשע-ערטער: ראַיעץ אנטאָניוווקע, יעדלניאַ, אויף א שטח פון 12 קילאָמעטער.

פון היינטיגע וואָך אָן געהט אָב טעגליך יעדער שעה א אויטאָבוס פון פּלאַץ דריטער מאַי.

די פּרייזען זענען פאָלגענדע:

ביז ראַיעץ קאָסט 30 גר. ביז אנטאָניוּוקע 80 ביז יעדלניאַ 1 זל.

אין צוזאַמענהאַנג מיט דער רעגולערער אויטאָ-קאָמוניקאַציע איז אויף די דערמאָנטע דאָטשע-ערטער געוואָרען א שטאַרקע נאָכפראַגע אויף וואָהנונגען.

דער בעקוועמליכקייט-רעפאַרם פון מאַגיסטראַט וועט זיין בעקוועמליך פאַר אַלע. פאַר די בעזיצערס פון די ווילעס וועט עס זיין א טובה, וואָס ויי בעקומען א קאָנטאַקט מיט די שטאָדט. די מאַגיסטראַט אויטאָבוסען זענען על פּי שכל אויך נישט מחויב צו פאָלגען אין דער עיקר וואָס די לעטניקעס וואָלט וועלען געוויס צופרידען זיין.

מיט איין וואָרט א זאַך, וואָס איז פאַר אַלע גוט.

פון האַנדווערקער-קלוב

אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָבפאָהרען פון אפּל. אדמ. ה׳ אפּלאַם יוריס-קאָנסול פון האנדוו.-קלוב, פּערטרעט איהם אפּל. ה. ראַפּאַלאָוויטש, וועלכער אמטירט פּערליזאָנ יעדען דינסטאָג און דאָנערשטאָג אין די אָווענד-שעה׳ען פון 7 — 9. אין דרינגענדע פאַל׳ען קאָנען ווערען ערלעדיגט אינטערעסאַנטען יעדען טאָג.

ה.-פּרעזידענט אוזשעמבלאַ לייגט פאַר׳ן שטאָדט-ראַט א חרטה-דעקלאַראַציע

אויף דער זיצונג אין שטאָדט-ראַט פערגאַנגענעם שבת-צונאַכטס, האָט וו.-פּרעזידענט אוזשעמבלאַ פאָרגעלייענט פאַר׳ן שטאָדט-ראַט א חרטה-דעקלאַראַציע מיט פאָלגענדען אינהאַלט:

„דעם 17 קוויעטניען ה. י. האָט דער שטאָדט ראַט אָנגענומען צוויי בעשלוסען בנוגע דאָס גרופּלעגען אויף די הויז-בעזיצער׳ס, האַנדעלס - און - אינדוסטריע-אונטערנעמונגען, א ספּעציעלען שטייער פון קאַנאַליזאַציע און וואַסערלייטונג. איך בין אָבער יעצט געצוואונגען צו אנערקענען זיך פאַר שולדיג, ווייל אין די דערמאָנטע בעשלוסען זענען די אויסרעכנונגען שלעכט און על פּי טעות פאָרמולירט. דער טעות דערגרייכט אויף א סומע פון א מיליאָן מיט 20 טויזענד זל. איך ערקלער, אז דער טעות איז געשעהן צוליב מיין שולד. עס איז אומבעדינגט א גרויסע קאָמפּראָמיטאַציע פאַר׳ן מאַגיסטראַט. אָבער טריהער פאַר אַלעם מיין אייגענע קאָמפּראָמיטאַציע. צוליעב דעם בעט איך דעם הויכען ראַט וועגען מוחל זיין און פערזיכער, אז אויף להבא וועט אועלכעס מעהר זיך נישט איבער׳חזר׳ען.

ביידע בעשלוסען פון 17 קוויעטניען איז דער מאַגיסטראַט געצוואונגען צוריקצוציהען, ווייל די רעקורסען, וואָס זענען איינגעפלאָסען פון די פערפליכטענדגעוואָרענע צאָהלער׳ס זענען געגלייך בעגרינדעט. יעצט בעט דער מאַגיסטראַט דעם ראַט ער זאָל אָננעמען נייע בעשלוסען און וועלכע די פריסטערטיגע פעהלערן וועלען שוין זיין אויסגעבעסערט, מחמת דער מאַגיסטראַט מוז דורכאויס איינמאָהנען 1 מיליאָן מיט 800 טויזענד זל. אין דער פאָרם פון פרויבעלייגטע צוצאָהלונגען. אַלוץ אנשטאָט די 2 מיליאָן צו דעקען דעם דעפיציט פון דער קאַנאַליזאַציע און וואַסער-לייטונג, האָט דער מאַגיסטראַט בעשלאָסען איין מיליאָן צו געבען פון איהר פּאָנאַציע-הלוואה. עווענטועל פון אייגענע פאָנדען און אויך אזא אופן וועט דער דעפיציט ווייטער בלייבען ווי פריהער אין דער גרויס פון א מיליאָן מיט 800 טויזענד זל“.

געגען די נייע פאָרשלאָגען זענען ארויס די פאָרשטעהער פון רעכטען לאַגער. זיי זענען דערפאַר, אז דער גאַנצער ענין זאָל צוריק אָבגעשיקט ווערען אין דער בודזשעט-פינאַנץ-קאָמיסיע אויף געניי צו איבערארבייטען.

בעת דער אָבשטימונג זענען די נייע פאָרשלאָגען מצד דעם מאַגיסטראַט אָנגענומען געגען 7 געגנערישע שטימען.

פערנאַכלעסיגונג

פון א מענשען אין זיין אויסערליכען אויסזעהן גיט — אויב איהל ניט שטענדיג — א בילד פון זיין אינערליכען וועלט. מאַכט דען נישט דער אויסערליכער אויסזעהן פון אייערע ארומיגע אויף אייך א גוטע, אָדער שלעכטע ווירקונג? צי ווירקט נישט אויף אייך דער מיאוסער אויסגעקרימטער אָבצאַס און צי טראָגט איהר נישט א בער בעוואוסטזיניג, אָדער אונבעוואוסטזיניג דעם איינדרוק אויף דער געהעריגער פערזאָן.

טראָגט גומענע אָבצאַסען בערסאָנס.

היט דורך דעם אייערע שיך פון א פריהצייטיגע פערניכטיגונג און זיך זעלבסט פון א שלעכטע קריטיק פון אייערע נאָהנטע.

ספּאָרט

בר-כוכבא — השחר 1:4 (1:2)

אויף ר.ק.ס.-פּלאַץ איז שבת פאָרגעקומען א פריינדשאַפט׳ס-מעטש צווישען די יודישע ספּאָרט-קלובען בר-כוכבא און השחר.

ב״כ. ארויסטרעטענדיג נישט אין קיין גלענצענדען צוזאַמענשטעל האָט נישט בעוויזען קיין שעהנעם שפּיעל און איז ממילא געווען ווייניג אינטערעסאַנט. דער יונגער יודישער ספּאָרט-קלוב השחר האָט געמוזט קאַפּיטולירען פאַר דער שטאַרקער ב״כ מיט א רעזולטאַט 1:4. — שיעד׳ס ריכטער - ה׳ שאַפּאַק.

טשאַרני — פּראָך (זאַגאָזשדזשאַ) 5:1 (1:1)

דער מייסטערשאַפט׳ס-מעטש וועגען קל. „א“ צווישען די אויבענדערמאָנטע ספּאָרט-קלובען האָט זיך געענדיגט מיט׳ן נצחון פון פּראָך 5:1.

די ערשטע העלפט געבער כמעט אינגאַנצען צו טשארני, וועלכע האָט איבער איהר געגנער א שטאַרקע איבערמאַכט. דאָך קען זי א לענגערע צייט נישט שיסען קיין גאָל, ווייל די פערטיידיגונג פון פּראָך איז ווי א וואַנד נישט דורכצוברעכען. אין דער 25 צר מינוט געלונגט טשאַרני צו שיסען דעם 1-טען גאָל. עטליכע מינוט פאַר דער הפסקה גלייכט פּראָך אויס דעם רעזולטאַט אויף 1:1 און דערמיט ווערט פערענדיגט די ערשטע העלפט.

אין די צווייטע העלפט איז די איניציאַטיוו כמעט אינגאַנצען אין פּראָך׳ס הענד. וואו זי „באָמבאַדירט“ דעם געגנער׳ס טויער מיט געפעהרליכע אָנגריפען, שיסענדיג אין פערלויף פון מינוט 2 גאָלען, און עטליכע מינוט פאַר׳ן סוף מאַכט זי נאָך 2 גאָלען. דער רעזולטאַט 5:1 פאַר פּראָך איז א מפּלה פאַר טשארני, וועלכע האָט זיך אויף דעם זיכער נישט גערעכנט.

גוט איז געווען שיעד׳ס-ריכטער ה׳ בוקאָווסקי.

אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון בר-כוכבא

אין סוחרים פעראיין איז היינטיגען זונטאָג 11 פריה פאָרגעקומען די יעהרליכע אַלגעמיינע פערזאַמלונג פון ב״כ. ביי דער אנוועזענהייט פון קנאַפּע 30 מיטגלידער, ווערט אָנגעגעבען א בעריכט פון דער אלטער פערוואַלטונג, וועלכע גיט זיך אָן אין דעמיסיע צוליב צוויי סבות: ערשטענס זענען זיי נישט צופרידען מיט דער יעצטיגער אָרדנונג, וועלכע הערשט ביי ב״כ און צווייטענס האָבען זיי אינגאַנצען נישט קיין צייט דערמיט זיך צו פערנעמען.

צווישען אַנדערע זענען געווען 3 פאָרשלאָגען: 1) פוס-באָל אינגאַנצען צו סקאַסירען, 2) א פעראייניגונג פון אַלע ראַדאָמער יודישע ספּאָרט-קלובען, 3) היי-יאָהר זאָל ב״כ אינגאַנצען נישט שפּילען קיין מייסטערשאַפט׳ס-מעטשען. די אַלע פאָרשלאָגען זענען מיט א מערהייט שטימען אָנגעוואָרפען געוואָרען. דאַן איז געוועהלט געוואָרען א נייע פערוואַלטונג, אין וועלכע זענען אריין פאָלגענדע ה״ה: דאָמבעק, אייזמאַן גבריאל, טראַכטמאַן, זילבערבערג משה און אָפּאָטאָווסקי. אין רעוויזיאָנס קאָמיסיע—ה״ה: י. גאָלדשטיין און גלאָטט איטשע. קאַסירער — ה׳ זילבערבערג, גאַספּאָדאַזש — ה׳ צוקערמאַן שלמה. מיט צופרידענהייט און אַנערקענונג איז דורך א מעהרהייט שטימען אויסגעוועהלט געוואָרען ה׳ מאַניס ראַטענבערג, אַלס לייטער פון דער פוטבאָל-סעקציע.

דער פאָרשלאַג פון ה׳ זילבערבערג מאיר, אז צו יעדען מעטש זאָל ב״כ ארויסטרעטען מיט א פערשטאַרקטע מאַנשאַפט—אַנדערש זאָל מען ניט שפּילען—ווערט דורך אַלע אנוועזענדע גענומען צים קענטניס און דער לייטער פון דער פוטבאָל-סעקציע, ה׳ מאַניס ראַטענבערג, האָט גענומען אויף זיך דאָס צו ערלעדיגען.

שיינבוים.

פרעזעס פון ראַדאָמער סוחרים-פעראיין נתן זיגמאַן אומגעקומען פון א מערדערליכער האַנד.

דער גרויסער טרויער אין דער גאַנצער שטאָדט.

נתן זיגמאַן נ. ע.

עהערנעכסטען מיטוואָך אין דער פריה איז די גאַנצע שטאָדט אויפגעציטערט געוואָרען פון דער שרעקליכע ידיעה, אז פרעזעס ה' נתן זיגמאַן איז אין דער נאכט פון דינסטאָג אויף מיטוואָך, פאָהרענדיג אין צוג קראָקע-ראדאָם בעפאַלען געוואָרען פון באַנדיטען, וועלכע האָבען איהם דערשאָסען בעת א רויב-איבערפאַל אוים'ן זעלבען קופע.

די דאָזיגע טרויריגע בשורה איז אַראָבגעפאַלען ווי א דונער אין העלען טאָג. די גאַנצע שטאָדט איז אויפגערודערט געוואָרען און דער טעלעפאָן אין סוחרים-פעראיין האָט געריסען א גאַנצע טאָג פון די הונדערטער אָנפראַגען, צי די דאָזיגע ידיעה איז אמת. לײדער האָט זיך שפּעטער די שרעקליכע ידיעה בעשטעטיגט. די געשעפטען פון ה' נתן זיגמאַן און זיין ברודער גבריאל זיגמאַן זענען געשלאָסען געוואָרען. די פרוי און ברודער ווי אויך ה' שמואל ראָזענבערג א. אנד. זענען תיכף ארויסגעפאָהרען מיט א אויטאָ קיין אָלקוש, פון וואַנען מ'האָט זיי טעלעגראַפיש ארויסגערופען.

ווי ס'איז דערנאָך בעשטימט געוואָרען איז פרעזעס זיגמאַן געפאָרען פון סאָסנאָוויעץ. ער איז צוזאַמען מיט'ן פרעזעס פון היגען פוילישען סוחרים-פעראיין ה' וויעזשביצקי געפאָרען זונטאָג ביינאכט קיין סאָסנאָוויעץ צו דער ערעפנונג פון דער האַנדעלס-קאַמער, וואו ס'געהערט אויך דער ראַדאָמער ראיאָן און אין וועלכער די ה"ה זיגמאַן, וויעזשביצקי זענען געוועהלט געוואָרען אלס ראַטמענער. ה' וויעזשביצקי האָט זיך צוריקגעקעהרט קיין ראדאָם נאָך זונטאָג און פרעזעס זיגמאַן האָט אויף זיין צוריק-רייזע אָבגעשטיגען אין דאָמבראָווע ביי זיין זוהן. פון דאָרט איז ער דינסטאָג ביינאַכט אָבגעפאָהרען מיט'ן קראָקאָווער צוג קיין ראדאָם און פאר דער סטאַציע אָלקוש איז אין דער קופע, וואו ער איז געזעסען, בעפאַלען געוואָרען פון באַנדיטען, וועלכע האָבען געפאָדערט ביי די פאַסאַזשירען געלד. פרעזעס זיגמאַן האָט אויסגעשטרעקט די האַנד צום האַמוליעץ כדי אָבצושטעלען דעם צוג. אָבער דאָ האָבען די באַנדיטען איהם בעשאָסען מיט א האַגעל קוילען, פון וועלכע ער איז געפאַלען טויט.

דעם טויטען קערפּער האָט מען אריינגעפיהרט אין שטעטעל אָלקוש און נעכטען דאָנערשטאָג האָט מען איהם געבראַכט קיין ראדאָם.

פרעזעס זיגמאַן איז געווען גרינדער פון ראַדאָמער סוחרים-פעראיין, פאר וועלכען ער האָט פיעל געליטען און אונערמידליך געאַרבייט. מיט זיין טויט פערלירט דאָס ראַדאָמער יודישע סוחרים'טום א איבערגעגעבענעם קעמפער און געטרייען שומר. פרעזעס זיגמאַן איז געווען איינער פון די אָנגעזעהענסטע מענשען ביי אונז אין שטאָדט און זיין נאָמען איז געווען שטאַרק פּאָפּולער צווישען אַלע שיכטען. די גרויסע אבידה וועט די שטאָדט שפּעטער נאָך מעהר דערפיהלען.

פאר'ן אָנפאָהרען קיין סאָסנאָוויעץ אין דער האַנדעלס קאַמער, האָט פרעזעס זיגמאַן זונטאָג פאַרנאַכט אָבגעהאַלטען א זיצונג אין סוחרים-פעראיין און זיך אינטענסיוו בעטייליגט ביים צונויפשטעלען די ליסטע פון די בעהלה'טע שטייער-צאָהלער. פאר וועלכע ער האָט געוואָלט נאָך זיין צוריקקומען אינטערווענירען און אויסמועל'ען הנחות. לײדער האָט דער פאַטאַלער גורל אַנדערש געוואָלט און א מערדערליכע האַנד האָט אונטערגעשניטען זיינע בליהענדע יאָהרען.

פרעזעס זיגמאַן איז געפאַלען אויף דער וואַך ווי א געטרייער זעלנער אויף זיין פעראַנטוואָרטליכען פּאָסטען.

כבוד זיין אַנדענקען.

תנצבה.

• • •

מיטוואָך ביינאַכט איז פאָרגעקומען א עקסטרא טרויער-זיצונג פון גאַנצען ראַט און פערוואַלטונג פון סוחרים-פעראיין, יודישער ראַטמענער-קאָלאָ און איינגעלאַדענע געסט. אויף דער זיצונג האָט זיך געפיהלט א טיפער טרויער און א זעהר געדריקטע שטימונג. די זיצונג האָט געעפענט מיט ריהרענדע ווערטער דער פרעזעס פון ראַט ה' פאַביאַן לאַנדוי. דערנאָך האָט גערעדט דיר. פיאָטר פרענקעל. ביידע האָבען געשילדערט די לאַנגיעהריגע אָפּפערוואָלע טהעטיגקייט און די גרויסע פערדינסטען פון פרעזעס נתן דוד זיגמאַן, וועלכער איז געפאַלען א קרבן אין שליחות פון די סוחרישע אינטערעסען.

ס'איז געשאַפען געוואָרען א ספּעציעלער לויה-קאָמיטעט, וועלכער האָט אויסגעאַרבייט דעם סדר פון א אימפּאַזאַנטער לויה און ווי אזוי אָבצוגעבען דעם לעצטען כבוד דעם פרעזעס פיהרער און גרינדער פון דער סוחרישער אָרגאַניזאַציע.

דער וו.-פרעזעס פון סוחרים-פעראיין ה' יאַקוב אַדלער, וועלכער איז נאָר האָט צוריקגעקומען פון זיין ערפאָלגרייכע אינטערווענץ לטובת די ראַדאָמער יודישע סוחרים אין פינאַנץ-מיניסטעריום אין וואַרשא, האָט איבערגענומען די איניציאַטיוו דורכצופיהרען אַלע פאָרמאַליטעטען און שטאַרק זיך בעמיהט, אז די לויה זאָל אדורך מיט'ן גרעסטען כבוד, ווי עס האָט עס פערדינט דער פערשטאָרבענער פרעזעס.

אין זעלבען אָוענד האָט מען אויפ'ן באַלקאָן פון סוחרים-פעראיין ארויסגעהאָנגען א שוואַרצען פאָהן, אלס צייכען פון טרויער. דאָנערשטאָג איז אויך ארויסגעהאָנגען געוואָרען א שוואַרצער פאָהן איבער דער געביידע פון מאַגיסטראַט, צוליב דעם וואָס דער פערשטאָרבענער איז געווען ראַטמאַן אין שטאָדט-ראַט.

KOCHANEJ LUBIE

wyrazy szczerego współczucia z powodu tragicznej śmierci Jej OJCA

ś. p. N. ZYGMAN

składają: H. Stillerówna, D. i S. Landau'ówne i R. Kirszenbaumówna

---

KINO „NOWE CZARY“ קינא

נאָר 4 טעג! דאָנערשטאָג, פרײַטאָג, שבת און זונטאָג הײַנטיגע וואָך נאָר 4 טעג!

נאַכט-סעאַנסען אנהויב 11.30 ענדע 12.30

א. ד. ט.

דער נאַקעטער אמת

אין דער גאַנצער שאַרפקייט אָהן בעהאַלטעניש דאַרף מען ווייזען יונגע מענער און איבערהויפּט אונבעוואוסטזיניגע פרויען. וועלכע מיט א מערדערליכען לײכטזין בעציהען זיי זיך צום געשלעכטליכען לעבען און זיינע געפעהרליכע פאָלגען

דאָס אַלעס זעהט מען אויף די אויגען דער אינטערעסאַנטער און בעלעהרענדער פילם

NASZA BOLĄCZKA (אונזער וועהטאָג)

אין צווייטען, דריטען אקט ווייזט מען די רעזולטאַטען פון וועןעריעשע קראַנקהייטען. — פאר פרויען איז רעזערווירט לאָזשע און באַלקאָן. פאר מענער — פּאַרטער. פאר די אַרבייטענדע שיכטען וועט דעמאָנסטרירט ווערען

שבת און זונטאָג פון 1 ביז 3 נאָכמיטאָג צו ביליגע פרייזען.

א זעהר אינטערעסאַנטער און נוצליכער פילם אין קינאָ „טשאַרי“.

אין קינאָ „טשאַרי“ ווערט דעמאָנסטרירט אין נאכט-סעאַנסען מיט א קאָלאָסאַלען ערפאָלג א פילם, וועלכען יעדער יונגערמאַן און ספּעציעל יעדע אונבעוואוסטזיניגע פרוי דאַרף אומבעדינגט זעהען. דער פילם ווייזט אין א תולט'ע פאָרם די שרעקליכע פלאָג פון דער מענשהייט — די וועןעריישע קראַנקהייטען און זייערע גרויזאַמע פאָלגען. יעדער, וועלכער בעציהט זיך מיט לייכטזיניגקייט צו די קראַנקהייטען וועט זיך איבערצייגען, אז ניט נור דער אָנגעשטעקטער ליידט דערפון, נור עס ווירקט אויך אויף זיינע קינדער און אייניקלעך. עס איז אַלזאָ א חוב פאר יעדען יונגערמאַן און ספּעציעל אומבעוואוסטזיניגע פרוי צו זעהען דעם פילם.

פאר די, וועלכע קענען ניט קומען אויף די נאכט-סעאַנסען וועט דער פילם דעמאָנסטרירט ווערען שבת און זונטאָג פון 1 ביז 3 בייטאָג צו ביליגע פרייזען.

גרויסער קאנצערט פון בעריהמטען פידלער-ווירטואז פראפ. קאנטאראוויטש לטובת די געז. בית-יתומים און חנוך-ילדים.

דעם קומענדיגען שבת-צו-נאכט דעם 8-טען טשערוויעץ קומט פאר אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" א גראנדיעזער קאנצערט לטובת די היגע צוויי וויכטיגע יודישע אינסטיטוציעס בית-יתומים און חנוך-ילדים.

אויפ'ן קאנצערט טרעט ארויס דער קינסטלער און פידעל-ווירטואז פראפ. אלעקסאנדער קאנטאראוויטש, וועלכער וויילט היינט אין ראדאם. ה' קאנטאראוויטש איז זעהר פאפולער און אנערקענט פאר א גרויסען טאלאנט פון די בעדייטענדסטע אויטאריטעטען פון די מוזיקאלישער וועלט.

דא ערשט נישט לאנג איז פראפ. קאנטאראוויטש אויפגעטרעטען אין ווארשאווער שטאדט-ראט אין אנוועזענהייט פון מלוכה-פרעזידענט מאשטשיצקי, פילסודסקי, אנדער'ן - מיניסטער סקלאדקאווסקי און א רייה אנדערע פערזענליכקייטען, וועלכע האבען אויסגעדרוקט זייערע אנערקענונג פאר איינע פון די גרעסטע אויף דעם געביעט.

פראפ. קאנטאראוויטש, א חוץ דעם וואס ער איז א בעגאבטער קינסטלער, איז ער אויך א זעהר אינטעליגענטער מענש מיט א איידעלען, ווארעמען כאראקטער. נאך זיין בעזוכען די היגע אינסטיטוציעס בית-יתומים און חנוך-ילדים האט ער גערנוויליג פארגעלעגט זיין קאנצערט לטובת זיי ביידע.

די יודישע געזעלשאפט אין ראדאם, בעזוכענדיג דעם קאנצערט וועט א חוץ דעם, וואס זי וועט אונטערשטיצען די דאזיגע באמת סימפאטישע און נויטיגע אנשטאלטען, אויך האבען דער גרעסטען גייסטיגען געניוס.

גלענצענדער רעזולטאט פון די מאטורע-עקזאמענס אין גימנ. „פשיאטשול וויעדזי"

איינטיגע וואך זענען פארענדיגט געווארען די מאטורעלע עגזאמענס אין דער היגער יודישע גימנאזיום „פשיאטשול וויעדזי" מיט א זעלטענעם גוטען ערפאלג.

אין הסכם מיט'ן בעשלוס פון קראקאווער שול-קוראטאריום איז דער שריפטליכער עקזאמען פארגעקומען אינטער'ן פארזיץ פון גימנאזיע-דירעקטאר אינזש. ה' רופאק. דער מינדליכער עקזאמען אונטער'ן פארזיץ פון ווייזיטאטאר ה' וואסאטעק.

צוויי שילער יהושע מייזעלס און גרשון חנניך פינעס, זענען גענצליך בעפרייט געווארען פון מינדליכען עקזאמען. דאס איז דער ערשטער מאל אין ראדאם און בכלל פון די זעלטענהייטען אין לאנד. אלע אביטוריענטען וואס זענען צוגעלאזן געווארען צום מינדליכען עקזאמען האבען אלע בעקומען די מאטורע. די נעמען פון די, וואס האבען בעקומען מאטורעס זענען: מייזעלס, פינעס, שמעון בער צוקער, אנגא נחמה דיאמענט, יהושע שלמה פרידמאן, שמחה בינם גאלדשטיין, מאיר הארוויטש, דבורה קעניגסבערג, חיי' ביילה ליכטענשטיין, אפרים ליפצער, הערש גויפעלד, יעקב ראזענבוים, משה דוד שטייגמאן, משה מרדכי שטראסבערג, ישראל דייבאך, אלעקסאנדער מאיר נאמולינסקי.

היינטיגען מיטוואך האט דער ווײזי־טאטאר ה' וואסאטעק אין אנוועזענהייט פון אלע אביטוריענטען, דירעקטאר, לעהרער'ס געהאלטען א רעפעראט. דעם אינהאלט פון דער אינטערעסאנטער רעדע — אין נעכסטען נומער.

זיך געגרינדעט אין ראדאם אן'אבטיילונג פון לעגיאן אויפ'ן נאמען פון בערעק יאסעלעוויטש

די קאמענדע פון דערמאנטען לעגיאן האט אונז צוגעשיקט פאלגענדען קאמוניקאט מיט דער ביטע צו פערעפענטליכען איהם אין אונזער צייטונג.

קאמוניקאט.

דערמיט מאכט די קאמענדע פון לעגיאן „בערעק יאסעלעוויטש" בעקאנט, אז דעם 25-טען ה. מ. איז אין ראדאם געגרינדעט געווארען א יודישער לעגיאן „בערעק יאסעלעוויטש" (מיליטערישע אויסבילדונג.) דורך דעם קאמענדאנט ה' בראניסלאוו הייגבערג פון ווארשא.

די דערמאנטע ארגאניזאציע האט די אויפגאבע אויסצובילדען די יודישע יוגענד פיזיש און מיליטעריש אזוי, אז יעדער בעזונדער מיטגליד נאכ'ן פערענדיגען צוויי מדרגות און דער אויסבילדונג, בעקומט פאלגענדע מיליטערישע הנחות: 1) פערקירצונג פון מיליטער-דיענסט מיט דריי מאנאטען 2) בעניצען פון אורלויבען 3) מ'פערט בעפרייט פון דער רעקרוטען-שולע.

דאס איז אן'ארגאניזאציע, וועלכע האט נישט אין רעגולאמין קיין שום פאליטישע טענדענצען. ס'פראגט נאר דעם כאראקטער פון ריין-מיליטערישע אויסבילדונג פאר דער יודישער יוגענד.

מיט דער ארגאניזאציע פערנעמען זיך העכערע אפיצירען פון 72-טען פולק אין דער שפיץ פון מאיאר טורטשיק און אנד.

די קאמענדע נעמט אן טעגליך איינשרייבונגען אין לאקאל פון האנדווערקער-קלוב (וואל-59) פון 7 ביז 10 אוו.

קאמענדאנט פון דער ראדאמער אבטיילונג

בר. ווײנבערג

נישט בלויז אויף א
פעהיגען שאפער
נאר אויך אויף א מעכאניקער
וועלען דיך אויסבילדען
Kursy Samochodowe
PRYLIŃSKIEGO
Warszawa Al. Jerozolimskie 27
שוין אין וואחנונג פאר צינצרייטע
די גרעסטע שול ווערקשטאטען

TABOR MIEJSKI
Wykonywa wszalkie prace, wchodzące w zakres asanizacji: jak wywóz nieczystości z dołów kloacznych, wywóz śmieci, omiatanie placów i jezdni.
Zgłoszenia: Wydział Gospodarczy, Radom, ul. Basenowa Nr. 20, telefon 562.

LÓD SZTUCZNY
Rzeźnia Miejska rozpoczęła już rozwożenie lodu sztucznego; zgłoszenia na każdą ilość lodu kierować należy do Rzeźni Miejskiej, Radom, ul. Basenowa 20, telefon 562.

D|H Zygmunt Weiss
WARSZAWA, Marszałkowska 68
jako jeneralny reprezentant
Fabryki Celulozy i Papieru
„NATRONAG" S.A.
odda wyłączność sprzedaży
na RADOM i okolice poważnej,
dobrze wprowadzonej firmie w branży papierniczej. — Pożądana gwarancja.
Tylko pierwszorzędne firmy ubiegać się mogą o powierzenie im sprzedaży.

KINO „NOWE CZARY" w RADOMIU.
פון מאנטאג דעם 3-טען טשערוויעץ ווערט דעמאנסטרירט א הערליכער דראמאט א. נ.
TANCERKA BOGóW
GILDA GRAJ אין די הויפט-ראל מיט די בעריהמטע ארטיסטין
Nad program! Nad program!
KOCHANEK MIAŁ STO...
שעהנע קאמעדיע — דער זאהל איז אויסגעקיהלט.

Redaktor i Wydawca Ch. M. Herc
Odbito we własnej drukarni Radom Szwarlikowska № 20.